

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.102/2016/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a Munz és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Munz Károly ügyvéd) által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek – a **jogtanácsos neve (címe)** által képviselt **alperes neve(címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2015. december 2. napján kelt 23.P.21.257/2014/53. számú ítélete ellen a felperes részéről 54. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 800.000,- (Nyolcszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt – letelezés terhe mellett – rójon le további 1.000.000,- (Egymillió) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

(Felperesi jogelőd neve) – felperesi jogelőd – mint rendszerhasználó a **(város neve, utca, házsám)** alatti **(vendéglátó egység)** vételezési helyen az alperesi szolgáltatótól vételezte az elektromos áramot a három fázisra, összesen 750 A-re létrejött szerződés alapján. Az elektromos energia vételezés 2007. június 2. és 2013. április 16. között részéről oly módon történt, hogy az alperesi szolgáltatótól bejövő csatlakozó kábelre a mérőórát megelőző helyen illetéktelenül rácsatlakozott és sorkapcsok segítségével megkerülő ágot épített ki. A mérőóra manipulálására nem került sor. Az így megvalósult engedély nélküli vételezés tényét alperesi ellenőrzés tárta fel 2013. április 16-án.

Ezt követően a peres felek között egyeztetések folytak.

A 2013. május 6-i egyeztetésen a felperes jogelődje és az alperes munkatársai vettek részt. Az ekkor felvett emlékeztetőben rögzítették, hogy a felperesi jogelőd a szerződésszegés részleteit megismerte, megértette a szerződésszegő vételezés kezdő időpontját, egyben vállalta a szerződésszegéssel okozott kár megtérítését. A jogosulatlanul vételezett energia mennyiségét 1.661.007 kWh-ban állapították meg, melynek egységára a mindenkor hatályos elosztói veszteség beszerzési áron került elszámolásra az elosztói díjak hozzáadásával.

A 2013. május 13-i egyeztetésen a felperesi jogelődön kívül leánya és az alperes munkatársai voltak jelen. Az ekkor készült emlékeztető szerint a felperesi jogelőd áttekintette a szerződésszegő állapot következtében kiesett energia megfizetésének a lehetőségét és 4 évre szóló részletfizetést kért.

Összecsúsították a kiesett energia mennyiségét, az ezt tartalmazó táblázatot neki átadták. Egyúttal megállapodtak, hogy ha a felperesi jogelőd a kárt nem téríti meg, úgy az elektromos energia szolgáltatását felfüggesztik.

A felperesi jogelőd és az alperes között 2013. június 24-én írásbeli megállapodás jött létre, melyet a felperes képviselője – bár jelen volt – nem írta alá, a jogelőd azonban személyesen ellátta aláírásával az okiratot. Az 1. pont értelmében a felperesi jogelőd alperessel szemben fennálló tartozása összesen 74.469.870,- Ft, amelyből 30.000.000,- Ft kötbér az Elosztói Üzletszabályzat alapján, a fennmaradó 44.469.870,- Ft kártérítés jogcímén esedékes. A 2. pont szerint a kötelezett a szabálytalan vételezés miatt megállapított követelés számítási módját megismerte, arról részletes felvilágosítást kapott, míg a 3. pontban a jogosult részletfizetést engedélyezett a jogelőd részére. Az okirat 4. pontjában a felek rögzítették, hogy a felperesi jogelőd az 1. pontban részletezett tartozásainak fennállását nem vitatja, azt elismeri, továbbá vállalja, hogy a jogosultnak a kötelezett szerződésszegő magatartása folytán felmerült – az 1. pontban írt – kárát a megállapodás 3. pontjában foglaltak szerint megtéríti. A jogosult a 7. pontban kijelentette, hogy a kötelezettel szemben az ellenőrzést megelőző időszakra egyéb jogcímen követelést nem támaszt. Szerepel a szerződésben az is, hogy az itt nem szabályozott kérdésekben a Ptk. rendelkezései az irányadók. A megállapodás mellékletét képezte az alperes munkatársai által készített táblázatos kimutatás, amely a méretlenül vételezett villamos energia mennyiségét 1.638.840 kWh-ban, annak értékét bruttó 75.291.693,- Ft-ban határozta meg.

A felperesi jogelőd vállalt fizetési kötelezettségét részletekben, 2013. július 31. napjáig teljesítette, összesen 74.469.870,- Ft-ot fizetett meg az alperesnek.

Az ügyben büntetőeljárás is indult, melynek során a kirendelt **(szakértő 1 neve)** igazságügyi műszaki szakértő az engedély nélkül vételezett energia mennyiségét 667.439 kWh-ban állapította meg.

A felperesi jogelőd – jogi képviselője útján – az alpereshez 2014. május 27. napján intézett levelében a peres felek között létrejött megállapodást megtámadta arra hivatkozva, hogy az jogszabályba, jóerkölcsbe ütközik, továbbá feltűnően értékaránytalan.

A felperes módosított keresetében 56.359.000,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Elsődleges álláspontja szerint a 2013. június 24-én létrejött megállapodás semmis, mivel az a Ptk.-ba, illetve a 2007. évi LXXXVI. törvény (VET.) és az annak végrehajtása tárgyában kiadott 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet (Vhr.) rendelkezéseibe ütközik. Másodlagosan feltűnő értékaránytalanságra hivatkozott. Ennek kapcsán kifejtette, az alperes kára a **(szakértő 1 neve)** szakértő által kimutatott 18.110.935,- Ft, mellyel szemben 74.469.870,- Ft-ot fizetett a megállapodás alapján. További jogcímként tévedésre, megtévesztésre, jogellenes fenyegetésre utalt, míg negyedlegesen kártérítésként kérte az alperes marasztalását, mivel – érvelése szerint – helytelen számítással határozta meg a kár összegét. Végül keresetét jogalap nélküli gazdagodásra alapítottnak is előterjesztette.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Kifejtette, a büntetőeljárásban készült szakvélemény téves, egyebek mellett nem tartalmazza az ÁFÁ-t és a rendszerhasználati díjat. Vitatta a felperes azon állítását, miszerint a megállapodás aláírását megelőzően bármilyen megtévesztő magatartást tanúsított volna. Hangsúlyozta, a szolgáltatás megszüntetésének kilátásba helyezése jogszabályi, illetőleg szerződéses szankciója a felperesi jogelőd szerződésszegő magatartásának, így az jogellenes fenyegetésnek semmiféleképpen nem minősülhet.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában rögzítette, a 2013. június 24-i megállapodás tartalma szerint a Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerésnek minősül. A semmisségre történt felperesi hivatkozást vizsgálva rámutatott, a következetes bírói gyakorlat szerint a más jogági szabályokat sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor

érvénytelen, ha azt a más jogági jogszabály kifejezetten rögzíti. Jelen esetben sem a VET, sem annak végrehajtási rendelete (Vhr.), sem az ezek felhatalmazása folytán alkalmazott alperesi üzletszabályzat nem tartalmaz ilyen kifejezett rendelkezést.

Egyebekben kifejtette, a feltűnő értékaránytalanság a perbeli tartozáselismerés tekintetében fogalmilag kizárt, mivel az nem a felek közötti szerződés megkötéséhez, hanem teljesítésének létszakához kötődik. Az pedig nem állapítható meg, hogy az egyeztetések alkalmával az alperes részéről eljáró személyek bármelyike a felperesi jogelődöt tévedésbe ejtette, illetve megtévesztette volna. A megállapodás létrejötte előtt több mint egy hónappal az alperes a felperesi jogelőd rendelkezésére bocsátotta a számításait tartalmazó táblázatot. Ilyen körülmények között a felperesi jogelődötől, mint a gazdasági élet professzionális szereplőjétől elvárható, hogy kellő gondossággal és körültekintéssel járjon el. A továbbiakban álláspontja az volt, a szolgáltatás megszüntetésére történő hivatkozás jogellenes fenyegetésnek nem tekinthető.

A felperes kártérítési igényével kapcsolatosan hangsúlyozta, mind a Vhr. 2. számú melléklet 19.13.b) alpontja, mind az alperesi üzletszabályzat 6.9.2.1.i) pontja lehetővé teszi kötbér érvényesítését, míg az üzletszabályzat 6.15. pontja értelmében a rendszerhasználó köteles megtéríteni a szerződésszegéssel okozott, kötbérrel nem fedezett, igazolt, közvetlen kárt, amely kártérítési felelőssége felróhatóság esetén áll fenn. Erre tekintettel az alperes a kötbérrel nem fedezett, igazolt, közvetlen kárát is jogosult volt a felperestől kártérítés címén követelni. A kártérítés mértékének kiindulópontja a méretlenül vételezett energia mennyisége. A kár összegét a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján 85.370.563,-Ft-ban határozta meg. A szakvéleménnyel szemben megfogalmazott felperesi aggályokra figyelemmel kifejtette, a szakértő leellenőrizte a felperes által csatolt büntetőeljárásbeli szakvéleményt, ezzel kapcsolatos megállapításait a felperes kifejezetten nem kifogásolta, arra észrevételt nem tett. A mérési módszertan kérdéseit a szakértő kiegészítő szakvéleményében részletesen megválaszolta. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság rámutatott, a VET Vhr. 2. számú mellékletének 17. pontja tartalmazza a hibás mérés esetén alkalmazandó elszámolási szabályokat. Az elfogyasztott villamos energia mérése – álláspontja szerint – akkor is hibásnak minősül, ha az egyébként hiteles, hibátlanul működő fogyasztásmérő megkerülésével vételeznek méretlenül akár részben, akár teljes egészében villamos energiát. A hibás mérés körébe nemcsak azok az esetek tartoznak, amelyek nem valósítanak meg szerződésszegést. A fogyasztásmérő bármilyen formában történő befolyásolása, manipulálása hibás mérést eredményez és az ilyen jellegű beavatkozások is szerződésszegésnek minősülnek. Kiemelte, a Vhr. 2. számú melléklet 19. pontja szerződésszegés esetére a méretlen villamos energia mennyiségének meghatározásához módszertant nem ad, számítási metodikát nem tartalmaz, ahogyan az alperes üzletszabályzata sem. Emiatt szerződésszegés esetén is alkalmazható a hibás méréshez rendelt számítási módszer. Utalt arra is, hogy a felperesi szerződésszegés időszaka – nem vitatottan – csaknem 6 év volt, melyben az országszerte ismert felperesi **(vendéglátó egység)** jelentős fejlesztéseket hajtott végre. Megjegyezte, jogszabály kifejezett tiltó rendelkezése hiányában semmi nem zárja ki a 17.2. és 17.4. pontokban leírt módszer alkalmazhatóságát, továbbá a Vhr. 2. számú melléklet egyik rendelkezése sem utal arra, hogy a hibás mérés és a szerződésszegés alatt szabályozott esetek kizárólag egymástól függetlenül fordulhatnak elő. E körülményeket figyelembe véve, a Pp. 206. §-ában foglalt mérlegelési jogkörében eljárva a méretlen villamos energia mennyiségét a kirendelt szakértő által meghatározott mértékben ítélezésének alapjául elfogadta. További álláspontja az volt, a kötbér összegének helytelen meghatározása nem hatott ki a tartozáselismerő nyilatkozat érvényességére, mivel a lehetséges kötbér és a kártérítés mértéke eléri a felperesi jogelőd által elismert összeget.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amely annak megváltoztatására és az alperes kereset szerinti marasztalására irányult. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem oldotta fel a büntetőeljárásban és a polgári perben beszerzett szakvélemények közötti jelentős különbségeket.

Hangsúlyozta, a polgári perben eljáró szakértő észrevételében a **(szakértő 1 neve)** által alkalmazott módszerről nem nyilatkozott, azt meg sem említette. Álláspontja az volt, téves az elsőfokú ítélet azon megállapítása, miszerint a **(szakértő 2 neve)**-féle szakvéleménynek a másik szakértői véleményre vonatkozó utalását nem kifogásolta, ekörben hivatkozott 51. számú beadványában foglaltakra. Sérlemelte az elsőfokú bíróság álláspontját tekintetben is, hogy kifejezett kizáró rendelkezések hiányára alapozva megengedhetőnek találta a hibás méréshez rendelt számítási mód alkalmazását szerződésszegés esetére is. Ekörben utalt a régi Ptk. 359. § (1) bekezdésére, mely szerint a bíróság csak akkor alkalmazhat általános kártérítést, ha a kár mértéke pontosan nem számítható ki. Hangsúlyozta, **(szakértő 2 neve)** szakértő tévesen határozta meg a referencia időszakot is és kifejtette, nem tisztázott, hogy megkísérelte-e a szabálytalan vételezést megelőző időszakra vonatkozó fogyasztási adatok beszerzését. Kifogásolta az elsőfokú ítélet azon ténymegállapítását, miszerint a felperes jelentős fejlesztéseket hajtott végre, mivel erre bizonyítás nem folyt. Véleménye szerint a kiesett energia mennyiségére egyetlen megbízható bizonyíték áll rendelkezésére, mégpedig a büntetőeljárás során beszerzett szakvélemény.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helyes indokai szerinti helybenhagyását kérte.

A fellebbezés **alaptalan.**

Osztja az ítélőtábla az elsőfokú bíróság álláspontját tekintetben, hogy a megállapodás a régi Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül, amelyre nem vonatkoznak a Ptk. 240. § (4) bekezdésében foglalt korlátozott érvénytelenség szabályai. A felek szerződésüket nem kívánták az érintett megállapodással módosítani. Mivel azonban a tartozáselismerő nyilatkozatra a Ptk. 199. §-a értelmében a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni, szükségképpen vizsgálni kellett a felperes érvénytelenségi hivatkozásait. A felhozott érvénytelenségi jogcímek megalapozottságának megítélése kapcsán az ítélőtábla egyetért az elsőfokú ítéleti állásponttal és az ott kifejtett jogi érvekkel. Mindezekben túlmenően lényegesnek tartja az alábbiak kifejtését:

A felek közötti energiaszolgáltatási jogviszony tartalmát részben az egyedi szerződés, részben az alperes általános szerződési feltételnek minősülő üzletszabályzata, részben pedig törvényi rendelkezések adják. Így ha az érintett okirat a kógens törvényi rendelkezések és az egyedi szerződés szerint is egyértelműen szerződésszegésnek minősülő magatartás törvényes jogkövetkezményeit rögzíti, ahol a felperesi jogelőd szerződésszegése több éven át tartó, tudatos és súlyos szerződésszegő magatartással valósul meg, ez kizárja az állított felperesi kényszerhelyzet keletkezését. A felperesi jogelőd a megkerülő vezeték kiépítésével ugyanis az irányadó speciális, konkrét jogi normákon túl megsértette a polgári jogi jogviszonyokban érvényesülő tisztesség és jóhiszeműség követelményét, valamint a vele szerződött alperessel fennálló együttműködési kötelezettségét is. Ilyen körülmények között a Ptk. 4. és 5. §-aira figyelemmel a felperes érvénytelenség kapcsán előadott álláspontja olyan tiltott előnyök megszerzését célozná, amelyek saját felróható magatartásán alapulnak és amit a polgári jog alapvető szinten tilt szerződéses jogviszonyok esetén. Mindebből következően egyetlen, a felperes által hivatkozott okból sem lehet a tartozáselismerő nyilatkozatot érvénytelennek tekinteni (hasonlóan: Szegedi Ítélőtábla Pf.III.20.696/2009.).

Így helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy fennáll-e az alperes kártérítési felelőssége. Ennek vizsgálatánál döntő jelentősége van annak, hogy a peres felek egymással szerződéses jogviszonyban álltak (Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdés), a felperesi jogelőd és az alperes közötti – Ptk. 387-388. §-aiban szabályozott – egyedi közüzemi szerződés tartalmát az e szerződésben rögzítettek, az alperes üzletszabályzata továbbá azon jogszabályi előírások rendezik, amelyek a felek külön megállapodása

hiányában is a szerződés részévé váltak. A jogszabályi háttérrel – ahogyan az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította – a VET., a Vhr. és mögöttes jogszabályként a régi Ptk. jelenti.

A perben nem volt vitatott, hogy a felperesi jogelőd a Vhr. 2. számú melléklet 19.9.ee) alpontjában, illetve az alperesi üzletszabályzat 6.9.2.1.i) alpontjában írt szerződésszegő magatartást tanúsított. A szerződésszegés szankciót a Vhr. 2. számú melléklet 19.13.b) alpontja és az üzletszabályzat 6.9.2.1.i) alpontja tartalmazza: eszerint az alperes kötbérigényt érvényesíthet. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az e pontokban rögzített meghaladó mértékben került meghatározásra a kötbér összege a tartozáselismerésben. Mivel azonban az alperes üzletszabályzatának 6.15. pontja értelmében a rendszerhasználó szerződésszegéssel okozott, kötbérrel nem fedezett, igazolt közvetlen kárt is köteles megtéríteni, ez az eltérés csak akkor releváns, ha az alperes kötbéren felüli – felróhatósági alapú – kártérítési igénye alaptalan, illetőleg a különböző jogcímenek számított részösszegek együttesen nem érik el a teljes elismert tartozást.

Helytálló a felperes érvelése tekintetben, hogy a Vhr. 2. számú mellékletének 17. illetve 19. pontja külön tartalmaz rendelkezéseket a hibás mérés, illetve a szerződésszegés esetére. Ugyanakkor a jogszabály helyes értelmezésével jutott arra a megállapításra az elsőfokú bíróság, hogy a 19. pont nem rögzít arra vonatkozóan kifejezett szabályozást, hogy szerződésszegés esetén pontosan milyen számítási módszer, alapul vett időszak alapján kell meghatározni a szabálytalanul vételezett elektromos energia mennyiségét, illetve annak értékét. Lényeges viszont, hogy a Vhr. 1.számú mellékletének 6.1.-6.3. pontjai tartalmazzák a szerződést kötő felek részéről megvalósítható szerződésszegő magatartások általános szabályozását. Ide sorolhatók a 2. számú melléklet 17. és 19. pontjaiban foglalt esetkörök egyaránt. Ebből következően a kár mértékének meghatározására a 17. pontban rögzített módszerek irányadók, amit a szabályozás Vhr.-beli elhelyezése is alátámaszt. Fontos továbbá, hogy a melléklet a 17. pontban ismertetett módszert a későbbiekben már nem ismétli meg, de eltérő lehetőséget sem szabályoz. Ebből következően – a körülmények függvényében – a hibás, jelen esetben szerződésszegés miatti, nem valós fogyasztói adatokat tükröző mérési időszak alatti elszámolás a 17.2. pont alapulvételével, a 17.4. - 17.5. pontokban meghatározott időszakok felhasználási adatai szerint történhet. Ezek egyike a hibás mérést követő 1 év felhasználási adatainak alapulvétele, amire vagy a hibás mérést megelőző időszakra vonatkozó adatok hiányában, vagy a felhasználásban bekövetkezett lényeges változás esetén kerülhet sor. Helytállóan mérlegelte ezért e körülmények fennálltát az elsőfokú bíróság.

Téves az a fellebbezési érvelés, miszerint a kár nagyságának megállapítására kizárólag a **(szakértő 1 neve)** által elkészített szakvélemény alkalmas, hiszen ez bevallottan nem tartalmazza a rendszerhasználati díjat és az általános forgalmi adót sem. Ezzel szemben **(szakértő 2 neve)** igazságügyi szakértő szakvéleménye aggálytalan, minden lényegi kérdésre, figyelembe veendő részösszege kitér, és a már kifejtettek tükrében helyesen veszi figyelembe bázis időszakként az ellenőrzést követő egy év adatait. Kétségtelen, arra nézve, hogy a felperesi jogelőd eszközölt-e jelentős fejlesztéseket a szabálytalan vételezés időtartama alatt a fogyasztási helyen, külön bizonyítás nem folyt. Az időszak rendkívül hosszú volta miatt a közismerten sikeresen működő **(vendéglátó egység)** esetében életszerűtlen az, hogy éveken át műszaki fejlesztések nélkül működjön, fogyasztási adatai a teljes időszakban változatlanok maradjanak. Ha viszont – a felperes előadásával egyezően – ilyen tényleg nem történt, akkor nyilvánvalóan alapjaiban azonos fogyasztási adatok mutatkoznak a szabálytalan vételezést megelőzően és az ellenőrzést követő 1 évben mértekkel. Így emiatt sem kifogásolható az ellenőrzést követő időszak bázis időszakként történő figyelembe vétele. Amennyiben pedig fejlesztések voltak, ez a tény ugyancsak az utóbbi fogyasztási időszak adatainak alapul vételét indokolja. Ezekre alapítottnan **(szakértő 2 neve)** igazságügyi szakértő szakvéleménye minden lényegi körülményre kiterjed, helyes számítási

módszert alkalmazva határozza meg a méretlenül fogyasztott elektromos energia mennyiségét, így nincs ok arra, hogy megállapításait a bíróság figyelmen kívül hagyja.

Miután összességében a jogszabály szerint elszámolható kötbér, az ezen felül okozott kár, valamint az egyéb elszámolandó díjak és adó összege eléri a tartozáselismerés végösszegét, a kereset alaptalan.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásban felmerült jogi képviseletével összefüggő költségeinek viselésére, amelyet az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, valamint (5) és (6) bekezdései alapján, a kifejtett tevékenységgel arányosan állapított meg.

Észlelte ugyanakkor, hogy a felperes fellebbezésére a fellebbezési értékhez (56.359.000,- Ft) képest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdésében foglalt 2.500.000,- Ft-os fellebbezési eljárási illetéknél 1.000.000,- Ft-tal kevesebb összegű illetéket rótt le, ezért kötelezte a hiányzó illeték leletezés terhe melletti kiegészítésére (Itv. 74. § (2) bekezdés).

S z e g e d, 2016. május hó 27. napján

Dr. Kiss Gabriella sk. .	Bálint Attila sk. .	Bánfalvi-Bottyán Csilla sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró